

Brev från och till medlemmar av familjen Gjörwell, växlade åren 1780-1811 E...

Gjörwell, Carl Christoffer,

HS Ep. G 12:1

National Library
of Sweden

2
Vous nous verrez le soir - je vous embrasse par avance. - Comptés que vous n'aurez jamais d'ami plus finière que moi, qui suis sans dequisement, votre John*).

Den 19 Jan. en lördags morgon fick min härrvarande John en verklig Förtröendes Brevet, jämte affkrift af det honom rörande uti Brevet til min John i Norrköping. Brevet lydde således: "Om Du, Bäste min John, kunde trifla på mit Hjertelag för, mit Förtröende til Dig; så borde denna Depêche, ensam kunna träffa alla Trifelsmål. De här et Brev, hwars affkrift Du behagar behålla: det imes håller tillika et Creditif ifrån mit kabinet til Dit. För dit ljusa öga blir det, som ännu kunde synas Chiffre, snart en ren och läsbar Skrift. Grund-Textens hela Mening består af et enda ord: lycksalighet. - Där har Du Claven. - Se vidare de Brev, som med sista Posten ingingo ifrån det Kära Bolaget i Norrköping, och som återgå. Hvilken ädla och tillfredställande Rön måsta icke dit Hjerta uphämta, när Du vet hvilken Glädje Du gifver mit Hjerta, hvilken Glädje Du delar äfven åt dem, som Du än intet känner! Ak! Bäste Du, lät oss gjöra et äriigt förbund, at vara uti allt sannfärdige, ädelige, trofaste, glade och lycklige; så skole vi ock alltid vandra både lätta och säkra steg, om också vägen stundom were törneströdd: den större delen kunna ock skole vi seesfre besfro med Solomsten. - Jag omfamnar, jag kysser Dig".

Den 22 Jan. nyöt min Häfles förste gången uti detta år det så fälla intrycket af Naturen. Middags- Solen hällade vid Nämgaendet på mit ansigt, glädde mit öga och värmden min blod. Denna Valgerning öktes hos mig icke litet dy medelt, at jag under det samma städade Djurgården, tänkte på al där stryket lycksalighet, på den som ännu kan mig där tildela, häft där min fot får vandra därstades vid min Johns sida. En gång nyöt jag denna vällust i Sällskap med Din John, då vi en vaiken Vardag vandrade ensamme ifrån Aptonö-udden alt ut til Manilla. Naren, Sötaste Barn, förvisade derom, at jag aldrig nyuter något nöje, utan i Edert mig så nära, så innerligen lycksaligande Sällskap.

Den 23 Jan.

Helan kallar mig i fällan för sin andre Fader, äfven som jag honom för min andre Son. Tankesätt, Kunskaper, Smak, Känslor, Nöjen, kort sagt: alt har så sammanhängt til en den ädlaste och beständigaste Vänskaps öf emellan, at inga uttryck äro för oss nog tillräckliga, at utmärka våra ömsesides, våra så omaste som dygdigaste förbindelser. Detta Band är knutet för Lifstiden; det brytes visserligen icke af den, som alt ifrån början af vår Bekantkaps visat sig sans dequisement. Ak! måtte många Trifende sådana Band knytas! Så rose Skimmelen på Jorden och Skumskjens Hjertan en Gudarne Döning.

M. Då de Bläckor, Froja fände,
 Ömra dagar hos mig tände ¶) --
 Ty hvem kan ej blifva frug? --
 Skat jag Snillet flockna se,
 Då jag minst det borde fatna?
 Dock de Kunflor hos mig vakna,
 Som långt förre Nöjen ge!

M. till D. Lät mig då min Sälhet njuta --!
 Jag ej kan bekrifva den.

Ängrens glägor må jag gjuta
 i mit bröst, och Glädjen sluta,

M. till G. Om jag glömma kan en Vän ¶¶)!

ibland världens grymma Skär,
 Som värt Lefnadt lugn förbyta
 Ut i oro och befvär -- --
 Att hur glad! -- om jag kan flyta,
 At min Vän beständig är!
 Jag för dig en agtning bär,
 Som ej ödet våld skal byta,
 Som ej tiden nämlin tär.

G. & M.
 o. agtningens

Skulle ödets raseri
 ingen dyika at mig lämna,
 Lät mig få det ondfla hämma
 Och af Vänner älskad bli!
 För jag mind Vänner nämna,
 Är jag från det grymhet fri!

Dugg och Snille, sene Nöjen! --
 Som Er Guds-urprung nöjen --
 Blifven evigt i min lott!
 Den är Sälhet njuta fått,
 Han föraktar Tomar Löjen,
 Han har digtans ¶¶¶) Tempel nått.

Men

¶) Vem Dagen känner jag intet, tillhör mig icke heller at få noga veta. Bekantskaper är Sex Månader gammal.

¶¶) Om M. kunde för D. glömma G. Nej, Klöfverbladet, denna Simbild af Tre Vänner, skal ej bytas. Omheten skal icke hindra Vänskapen, och Vänskapen icke Omheten

¶¶¶) Den vätra, den farskyldiga digtans --

G. och M. Men med Fägring och Behag
 till D. At Er Hjertas Godhet höja,
 är hwad oss plår måst förnöja
 och jag funnit har i dag!

Smillet plår ibland oss vilka --
 Men nu är det i Dens hand,
 som des inblöfs nog kann filla,
 uti Sygdens glifva band. --

Örna. känfler! utom Er --
 Är ju lifvet blott en förda?
 Men jag kann ej glädje skörda,
 om ej Sygden jag ülter!

G. till jag skäl joka värdig wara,
 M. och D. At få altid bli Er Vän! --

Tillåt denna förfäring, genom Vänskapens bländ, väckas af
 Eder måst sär M. teliggraste
 utur des Sälla Lign, d. 31 Jan. 1793. G.

Jag hade på et gvar ställen ändrat denna eljet få flöna vers, för den närmare
 Tillämpningen skull. Uel och hällen läsa den uti Göteborgska Nyheterne för 1793,
 N:o 4. Uti den medföljande bidleten til min John hade jag lätit inflyta de följande
lithörande orden: 'Jag har undersät mig unvaktta Lilla Mamsell Karin med en vers,
 som tolkar Begge vår känsla för henne och för hvar andra: Läs, tyd och njut!

Det Funtimer, som runnit den dyrtkan at äga min Johns ömafte känsla, heter
 Anna Catharina Berg, merändels Mamsell Karin kallad, 18 år gämal och doter af
 en förmögen boopwärdie Capitän, nu uti Weslin dien. Med sin stor har hon flyttat i
 från Carlshamn hit ups til Stockholm, har här fåt en den besta Education, läser
fransyska, spelar på Forte piano, sitar, broderar och tillika hushållar. Hon är
 icke skön, men täck och behaglig; hennes Hjerta hennes Tänkesätt är wacker, ja
wacker, at de bundit min Johns Hjerta vid henne. Med sådan lithet i Caraiteren
 och äldern -- Secretär Mandorff går i det 21 året -- kann icke annat af denna
förbindelse upkomma, än dykt salighet. Begge hafva nog Godhet, at anse mig
för Sar, och jag njuter en wigad vällyst, at se mina goda och löta Darn antal
äfen på detta sätt tiökas. Jag behöfver icke be min wigamle John och mina Begge
Darn i Norköping hälla hela detta förtroende om min känningar John och
Lilla Karin få tyft, få tyft! som vederbör jag skrifver detta för at fagna Edra
goda Hjertan öfver andra goda Hjertans dykt salighet, och min stora glädje at läsa
hop med få goda Mamsell.

Läger

Lördagen, den 2 Febr. avertade jag min John, at jag icke vore hemma om aftonen, ty jag ämnade se Nina på Mr. Stenborgs Theater. Hvad gjorde min John? Mig ovetande förer han sina begge Damer dit, letar upp mig; vi dela det så sköna, så ömket, ofullka önelet; jag måste åka med dem hem, och festerade uti detta så vackra, så ofskyldiga, så lyckliga Sällskap. Dock et par ord också om Nina. Den är en af de vackraste Pièces, tillika öfverste. Natur, dygd och seder råda där allt igenom. Nina, föröd til sina sinnen, är icke des mindre medlidfam, välgjörande, trogen; återkommen uti sin älskades Germeuls armar, återkommen til sit förnuft, blir hon dubbelt lycklig och allt med henne. Germeuls Rôle spelade Mr. Stenborg sjelf, och Ninas Mlle. Seffström: begge ganska väl. Detta Skådespel kostade mig många, men så ljusa tårar. Jag rödes ej ensam; jag satt emellan min bekedlige Blenric och unge Mr. Jahntke, och framföre mig hof Gruveuren Martin med sin lilla Jon. Såsom Nina är tryckt, så skickar den ut min Stafva med detta Bref per Post: Den skal värfeligen smaka det Hjerta.

Den 3 Febr. en Söndag, at Louise åter för förste gången hos oss; och huru denne min Dag jag ut, intages Bäst af denne min Afton-Bulletin til min Mandorff? & älskvarde John! Tillbaka kommen uti mit stilla Rum, går jag ej för til hvila, än jag får skriva Dig dessa rader til. För at söma af dina just herteliga utlåtelser i går, af dit antalta behof af et Särskändes-Samtal; så hafva ofelbart äfven nya öfvar! höga angelägenheter ej lämnat Dig Söndagen fri, efter Du enligts löfte ej kom. Jag har dock ej fattnat Dig: ty delo har Du ständigt varit för min Tanke, hvad säger jag? i mit Hjerta, uti et Hjerta, hwars öfvald, lyckelighet och glädje rådde, så mycket mera, som jag varit mest allena, blott en minut sadt på det hielande Sällskapet af Darnen, Abbe'd', Espagne och Secreter. Björktogren, samt haft et kort besök af en Färrik Spens; för hvilken bekedlige yngling jag skal skriva et Recommandations-Bref, at komma in vid Ladet. Bonfen på Carlberg. Gode Tankar, goda lecturen, goda Känslor hafva uppfyllt hela Dagen. En stund måste dock tillika öppna at de måste smärtande, måst ömmande betraktelser. Din Födmung på Spectallet i går afton om May. älf. Död - så hufveliga Död - confirmerades genom Bref från Fadren, Domprosten. Jag skickar Dig detta Bref. det må väl af Dig läsas, Du gärvärde Son, som gjort din Fader en äfven så långvarig och oafbruten glädje, som Du räknar är och säger. Du ser af detta Bref det faderliga Hjertats lidande öfver och för den hänvarande Sonen. Säg, Däste Du! huru skole vi kunna hjälpa honom? Gud vet bäst, huru innerligen jag åträr hans unrättelse och lyckav. Retificationen om Drottens Död har jag måst, jämte några rader, skicka til Fröken Agneta; ty jag vet ej mera hvar han bor. Dock öfverlämnom oss icke allt för mycket at de mörka Fragen; utan se här ej mindre än 52 Prospekter af Delägenheter uti det förunderliga Sweitz, samt af en Gefuens egen Island. Jag har nyss fått dem, och ännu har intet främmande öga sedt dem. Du och lilla söta Karin skole vara de första, som så förlustliga med deras åskådande och stunderande. Hvilka vilda Scener utmed den vefullaste Natur, brådspanor och freyhöga Klippor utmed den fukra Skogspan, utmed den låga Bygden! När desse Prospekter blifvit genom sedde, skal jag skicka 3:ne Häftet; at samme Gefuens det imaginerade belö samna Landskaper uti förra eller ^{första} förra format. På dessa ledet har de 3

9
Gräme, dessa våra Mör, en och annan gång visa sig. Dit öga får där et särskildt Studium, din Känsla en föda, hvarmed dock mäste hushållas: ty Du kan öfveruppnå dina 60 år. Du bör visserligen blifva så gammal och så lycklig, som jag är ty Du förtjänar allt Gode. På din närvarande dykta skäl jag af att Hjerta bidraga. Kläffa lilla Mansfäll Karin; ^{tyck} hennes Skand til dit Hjerta, och kyss den sedan på mina vägnar. Jag blir i ^{mågan} hela Dagen herna. Jag är alltid och allestädes
Din tillgifnafrö G.

När jag skref denne Bulletin, visste jag ej ännu, at Sal. Svägerskan Hedda Wiedegren samman afton blifvit uplöst. Hon var bara 34 år gammal. Hon var väl beredd, full af Tro och Slöjs, så at Dock Petrejus bekände sig hafva funnit dessa Egenheter i så hög Grad hos så aflidande. Hennes Dödkamp var icke des mindre frår, ty hennes år voro icke nog famlidne. Vinterdag väste Fönstren up, för at samlagera den uphörande ande dragten. Nu hvilat hon sött. Tre de vackraste Darn Länmar hon efter sig, en Son och två Döttrar. Det yngsta, endotter, begärde hon se samma dag, som hon dog, kyssite och omfamnade det på det ömaste. Jag hade ej Hjerta at se henne de sista vetkorna, sedan jag en gång varit och tagit affsked af henne: aldrig förgäter jag hennes goda och ömme Blick, då jag kyssite sista gången hennes Skand och tackade hennes för at mig bevisad så beständig Vänskap och Ömhet: begyer, våre Lärar runng drufvor, som jag häromdagen fick, och hvilka hon med nöje njöt, äfven som hennes Död uttryckne blå Berginther: Värens förföling, ^{en förebild til hennes} både förvandling och förklaring. Ack! Blene Gud! hvilken rik Tröst, när Naturen och Religionen kunna så natkas, den ena fögna, den andra helga våra Känslor! Min Svärmöders styrka under alla sina och så teta olyckor är oundelä förunderlig. I förgår, ^{den 7 Feb.} begrafte hon i Maria, och begrafningen skedde anständig, dock i tygthet. Söta Mor, Almqvist och Calle voro med på begrafningen. Drott Carl Axel begräuter immerligen denna sin Systers Död, och det liksom anar honom, at Touren nu kommer til honom: ty alla ^{sal.} Ankenii Darn hafva Dödt ned ifrån, och alla af dungsot. - Min Måg tog Söta Mor hem med sig til aftonen, som jag åter delade med Lilla Mandorff. Där taltes utur Hjerta til Hjerta mer, ändelä öfknifbara saker; vi äto allena, och drucko våre så ömt älskade Norr könings-boertskäl uti et Glas af ört sköna Malaga. Han dröjde hos mig til dess Söta Mor kom hem, som gaf mig en Graffskrift öfver Sal. Hedda, utur hvilken jag blott här införer följ. vackra Stroket:

Men så är ödet rätt - det listeln skugga ger
At fodas i et lugn, som tiden knappt kan störa,
Då Blomman i sin dal blott några timmar ser
At öf af vällyst tygte göra.

Förlåt dock mig, Forsyn! et utbrott af min smärta!
 Det mildrar grymma qual at gjuta ut en tår.
 Du har ju skapat själf min önsket och mitt hjerta;
 Och det är Dygdens stoft som dessa tårar får.

Den 8 Febr. emottog jag följande Skaldebref ifrån min John. Det förklarar något af Gårdagens samtal och hans Hjertas Lage. Se hvilken ädel människa han är, och hvilken Vän jag i honom äger! Läs - högagta och älska honom.

Bester! reiche mir die Rechte!
 Leite durch des Lebens Nächte
 Mich in's hellre Vaterland;
 Durch der Erde Stülpensfade
 Leite bis an's Grab gestadete
 Mich an deiner Freundes Hand!

Doch nicht lauter nächtl'ich Grauen
 Dunkelt unsers Lebens Auen,
 Dessen reugt nicht jedes Feld.
 Sonnenschein und Regenschauer,
 Licht und Schatten, Freud' und Trauer,
 Wechseln stets auf Gottes Welt.

Alle Freuden, die uns sprieseln,
 Lieber wollen wir genießen:
 Jedes Blümchen, das uns winkt;
 Jede Kühlung, die uns kühlet,
 Jede Fröschung, die uns lächlet,
 Jeden Schimmer, der uns blinket!

Sorgsam will ich meine Freuden
 Mit dir theilen, alle Leiden
 Zärtlich tragen, die uns mahnt!
 Bey des Feichs und Waldes Kräuseln,
 Bey des Abends süßem Säuseln,
 Soll uns sanfte Freud' umwehnt!

Gewicht, in anleitung des 7. ten Februars,
 seinem Freunde, seinem Vater,
 Fröper und Rother - C. C. J.

C. A. ^{von} J. M.

Således var det under tagna: Slufrud bostäpnen bevarad inom det outlösliga
 Vänskaps. bundet. Detta brev fick jag om aftonen af en eljest glad och vacker Dag.
 Middags. tiden gjorde jag mit förfärfökt uti Kongi. Trädgården, hvar Solens naturliga
 och regnens konstiga Eld lifrade Naturen, än infrängd i Driffluset. Direct. Kl. 11. om
 gaf mig en Läst af en i fullt färdig hvit Syren. Denna min förfärfökt
 skend delade jag emellan mina begge Dribis. - dock var hos oss til aftonen -
 och skrutar äfven här inlyckt et vederbörligt af beide Klorna och Vänskap til
 min Stafva.

Den 9 Febr. eller i dag, var jag på förmiddagen förfärfökt hos min Mander, &
 då Kampell Karin var förfärfökt och kom in til oss, at hülken jag också gaf en
 Klorna af den hvita Syrenen, inlagd uti en annan eller följande Bouquet:

Tu M. D.

Zemire! Här har du dit Besörn:
 Dit ädla Hjerta det förtjenar!
 At vara vänskap, god och öm,
 Ger större glans än dyckan lämnar.

Til Smittens fagra Orda-präl
 Och Slögnods. Gift, som Själens fävar...
 Du äger högre föremål:
 Det är, at fällo Ömhets. tårar.

När värdig Vännen och din Makt!
 Så skal din äfnaad blifva lätt;
 Så skal Du lifets Sälhet smaka
 Och bli en Prydnad för din Ätt!

Sedan vårt Trio aftalt det nödvändigaste, vörande dänvarande Conjuncturen, hvar
 Himmel också har fina fina Moln; Så gingo, efter värlade de ömaste och dygdigaste
 Ögonkast, vi begge bort, John til Riket Lantelloren och jag til Professor Hallblad
 uti et ärende för Farbror Liden.

Här har du nu, Dätha min Stafva, en lång Krönika, en Krönika om mit Hjerta,
 det Hjertat, som en ^{annan} Yngling så grufveligen lärat, ^{och förlämnat} men vil Du fullborða Farbran, så
 bed Farbror Liden, at Du får läsa mina brev af d. 4, 5 och 8 Febr. dels til och ifrån
 Fröken Agneta, dels til vår olyckelige Adolf. Nu hoppad jag Du har ämnen nog,
 at läsa Hjertat öm, Ögat minna öfver. Jag är af hela Själens Din.

tilgifnaske
 Damma

Påläggning på: Fet-Tisdagen, d. 12 Febr. 1793.

Se här, Sötaste Darn, et stort Säfte på sig, som jag dock ligger i detta Skafvra-land, men såsom jag, för förtroendet i bästa måtto, så häver det ock endast och allenast för Begges Era Hjertan. Jag vet nog utomdes, at i spelbart ojusten hwarenda sad med den Vålust, den Omhet, hurmed detta långa Dreft blifvit senket. Krönikan går ifrån den 13 Febr. til den 9 Febr. Jag har väl också något at skriva om den 10 och 12 Febr. men det spares til härnäst.

Älskräffte Darn! Låtan mig alltid veta huru Respectable Jeder Pehr när Gud uppehålle han till det längsta.

Om Sjö-Tidningarne har jag redan gjort anstalt: i dag vandran min Enfrämare omkring på alla Doklädorna. Resultatet i mit nästa. Wk! låt oss hållre mita än tråta ner den Saken! Man kan ju i alla fall trycka uti Tidningen en Reparation d' honneur för Saxon, så fortfar hon vidare. uti at honnise Tranquillite at misfåkara sig på våra Slagg. Min Sartor löst Sleg under Linges Samrik, och jag jag med lika stor upbyggelse, dels huru han hjulans samt med kroniga Strän bar Fanan öfver Donggärdens, dels huru mine Skaprockar och Gattor, jingo contribuera til denna Mästerthroti Gloriosa militaris, Cotte maniere d' être Skräddare och Särmit en même Temu, gaf mig en så stor Respect för Skra-Saxon, at jag sedermera kallat mig til Särmitfanen Gvahn, vilken ärbara Bekantkaps mig åter tillkyndades dy medelt, at han fördrade hos mig Gvahn för cred. Sibel, som Jomproffen i Linköping gifvit sin Son, Hs Särmiten, da han dog 1788. Skräddare til Särmiten, men vilken ^{Per Jensen} ~~hans~~, efter slutad Sed, förmodel. och efter slutad lecture, hade pantsatt hos fören. Skräddare för en Skuld à 2 Rdlr. Se således samade, här par-preferece den så ofta proutiferade råns-Teaten: Pietas (ou, si vous voulez, impietas) ad omnia ultra, utom denna Sibel-Regie hade jag aldrig kommit at få en så skrifelig Skräddare, som jag nu omständ kan beörna mig of.

vi Doklädan ligger til afskrifning för min K. Hags Bibliothek:

Deutsches Museum för 1776=1788, uti 26 Band.

Schweitzerisches Museum för 1783=1789.

Botanische Diographie af Baumgarten och Semler uti 10 Band.

Norris' s Refa af Odman.

Stockholms-Posten för 1792, No 216, 219 och 240, samt för 1793, No 30.

Härtil har jag fogat:

Nouveau Deutsches Museum för 1789 och 1790, St. 1-18, som jag ser för fatta uti min Johns Doksamling såsom en liten Gofra på denne Dag. Vidare:

3: ne Cahier af Gofners Landskaper, och

52 af hans Sweitiska Prospeiter, hvilka efter Besesendet återgå.

30 Portraits af Dykt. Professors, hvilka lämnad til Hn Professor iden.

1 Vänskapens Tempel på sal. Stiernas Slögtid-dag 1773, i loversad Handteking, som behålls, och häver til denne min sal. Vän. Minnes-est och Minnes-Stensterna om honom.

Och hurmedelt omfannar jag mina Söta Darn i Norrköping med samma hjerteliga Känsla, hurmed jag omfannat i dag de herrvarande, som, jämte min Mandorff, äta Sätvagg hos mig. Söta Mor, de och John, hvar Dillet biläggs, sålla Er utaledes af Själ och Hjerta. Gud välsigne eder!

Gjornell

*) Den lydte således: Fet-Tisdagen, d. 12 Febr. 1793. Tack! Söta min Sartor, för inuten, och för Billeter, och för i Söndags, och för altid. — också det är mig en förnöjelse, at alla Sartors skulle vara de en förste, som bidar mig dem Slögtid- och Gladje-dag; jag hoppas den skal gifva det hos min Gode Sartor. — jag irl ej uppehålla deert. Stehan längre — mera skal jag säga i middag. Villat mig beott förlakra, at jag känner nu i mit Hjerta, at jag är min Söta Sartors John.